

หากต้องหลั่งน้ำตา

รูปที่ 1 การสลายฝูงชนด้วยแก๊สน้ำตา

แม้ว่าการชุมนุมเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และการก่อความไม่สงบต่างๆ ในพื้นที่กรุงเทพมหานครตลอดปี 2549 ที่ผ่านมา จะไม่ได้เกิดเหตุการณ์รุนแรงในระดับการก่อจลาจลก็ตาม แต่อาจทำให้หลายคนได้ตระหนักว่า เหตุการณ์เหล่านี้ไม่ได้อยู่ไกลตัวสำหรับประชาชนทั่วไปอีกต่อไปแล้ว และเมื่อกล่าวถึงเหตุการณ์ความไม่สงบหรือการก่อจลาจล สิ่งหนึ่งที่มาควบคู่กันไปด้วยนอกเหนือจากกระบองเกราะป้องกัน หรือปืน ก็คือ แก๊สน้ำตา ที่ตำรวจหรือทหารใช้ในการสลายฝูงชนที่ก่อความไม่สงบดังกล่าว พวกเราคนไทยอาจไม่คุ้นเคยกับแก๊สน้ำตามากนัก เนื่องจากไม่มีเหตุจลาจลขั้นรุนแรงในประเทศไทยบ่อยนัก อย่างไรก็ตาม เราควรได้ทำความรู้จักกับแก๊สน้ำตาไว้บ้าง หากวันหนึ่งต้องประสบกับเหตุการณ์ดังกล่าว จะได้ปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้อง

■ รู้จักกับแก๊สน้ำตา

คำว่า แก๊สน้ำตา (tear gas) เป็นชื่อสามัญที่ใช้เรียกสารเคมีกลุ่มหนึ่ง โดยทั่วไปสามารถแบ่งแก๊สน้ำตาได้เป็น 4 ชนิด ดังนี้

1. CS หรือ ทุ-คลอโรเบนแซลแมโลไนโนไนโตรล (2-chlorobenzalmalonitrile) ถูกค้นพบโดยชาวอเมริกัน 2 คน ชื่อ Ben Carson และ Roger Staughton ในปี ค.ศ.1928 โดยชื่อย่อของแก๊สนี้มีต้นกำเนิดมาจากนามสกุลของผู้ค้นพบทั้งสองคนนั่นเอง
2. CN หรือ คลอโรอะซิโทฟีโนน (chloroacetophenone) พบครั้งแรกระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 และ 2 แต่นำมาใช้ครั้งแรกในสงครามเวียดนามโดยประเทศสหรัฐอเมริกา
3. CR หรือ ไดเบนโซซาซีพีน (dibenzoxazepine) ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยกระทรวงกลาโหมของอังกฤษ เพื่อใช้ในการควบคุมจลาจล ในช่วงต่อระหว่างปี ค.ศ.1950 - 1960

4. OC สเปรย์พริกไทย (pepper spray) หรือ โอลีโอเรซินแคปไซคัมสเปรย์ (oleoresin capsicum spray) มีส่วนประกอบหลักคือ แคปไซซิน (capsaicin) ที่มีอยู่ในพืชจำพวกพริก ซึ่งปัจจุบันมักจะเป็นสารสังเคราะห์

รูปที่ 2 แก๊สน้ำตาชนิดต่างๆ

ส่วนมากผู้ที่ใช้แก๊สน้ำตา คือ ตำรวจและทหาร โดยใช้ในการสลายฝูงชนที่ก่อความไม่สงบเรียบร้อย ซึ่งอาจเรียกอีกชื่อว่า สารควบคุมการจลาจล (riot control agents) ส่วนภาชนะที่ใช้บรรจุแก๊สน้ำตาจะอยู่ในรูปกระป๋อง (canister) กระบอกปืน (gun) หรือลูกระเบิดขนาดเล็ก (grenade) และถูกพ่นออกมาในรูปของแก๊ส (aerosol) หรือผง (powder) ในกรณีของ OC สเปรย์พริกไทยนั้น คนทั่วไปมักนิยมนำมาใช้ในการป้องกันตัวเมื่อต้องปะทะกันตัวต่อตัว จึงมีการพัฒนาให้อยู่ในบรรจุภัณฑ์ในรูปร่างต่างๆ เช่น กระป๋องขนาดเล็ก ปากกา ลิปสติค เป็นต้น เพื่อให้พกพาได้ง่ายและใช้สะดวก

รูปที่ 3 OC สเปรย์พริกไทยในบรรจุภัณฑ์แบบต่างๆ

■ ผลของแก๊สน้ำตา

แก๊สน้ำตาทั้ง 4 ชนิด ก่อให้เกิดผลโดยรวมคล้ายคลึงกัน คือ ทำให้เกิดการระคายเคืองต่อดวงตา ผิวหนัง และ/หรือระบบการหายใจอย่างรวดเร็ว ซึ่งอาการที่เกิดขึ้นนี้จะเป็นอาการเพียงชั่วคราวเท่านั้น ไม่มีอันตรายถึงแก่ชีวิต

■ **ผลต่อดวงตา** ส่งผลให้เกิดอาการที่เรียกว่า ตามอดชั่วคราว (temporary blindness) เนื่องจากดวงตาเกิดการระคายเคือง ทำให้มีน้ำตาไหลออกมา นัยน์ตาจะปิดลงและถ้าสัมผัสตาขึ้น น้ำตาจะไหลออกมาอีก

■ **ผลต่อผิวหนัง** อาจเกิดรอยไหม้ แดง และเกิดการระคายเคืองได้

■ **ผลต่อระบบการหายใจ** ในบางรายอาจเกิดอาการข้างเคียงโดยมีอาการทางระบบหายใจร่วมด้วย เช่น ไอ จาม หายใจติดขัด มีน้ำมูกไหล และเกิดอาเจียนได้ หากในรายที่มีความรุนแรงมาก ๆ อาจทำให้หลอดลมและปอดอักเสบได้

นอกจากอาการโดยรวมแล้ว ยังอาจมีอาการเฉพาะของแก๊สแต่ละชนิดด้วย ซึ่งในปัจจุบันนิยมใช้ CS มากกว่า CN เนื่องจากให้ผลที่ดีกว่าและสามารถลดอาการระคายเคืองได้รวดเร็วกว่า ทั้ง CS และ CN มีผลระคายเคืองต่อเยื่อเมือกตา จมูก ปาก และปอด ในขณะที่ CR มีความรุนแรงมากกว่า CS ประมาณ 6-10 เท่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณพื้นผิวที่มีความชื้น ส่วน OC สเปรย์พริกไทยมักก่อให้เกิดอาการปวดแสบปวดร้อนมากกว่าการระคายเคือง

ทั้งนี้อาการต่างๆ ที่เกิดจากแก๊สน้ำตาเป็นอาการที่เกิดขึ้นเพียงชั่วคราวเท่านั้น โดยอาการเหล่านี้จะบรรเทาได้ภายใน 5-30 นาที หรืออย่างมากที่สุดคือ 2 ชั่วโมง และอาการจะบรรเทาเร็วขึ้นอีกเมื่อได้รับการรักษาพยาบาลอย่างถูกวิธี

การปฐมพยาบาล

เมื่อได้รับแก๊สน้ำตา สิ่งที่ต้องทำมีดังนี้

1. ตั้งสติให้มั่น และระลึกอยู่เสมอว่า อาการที่เกิดขึ้นเป็นเพียงชั่วคราวเท่านั้น
2. ล้างตา จมูก ปาก และบริเวณที่ถูกแก๊สน้ำตาด้วยน้ำสะอาดมาก ๆ โดยใช้ระบบน้ำแบบไหลผ่าน
  - CS ละลายได้ดีในน้ำที่ pH 7 ภายใน 15 นาที และละลายได้เร็วขึ้นคือ 1 นาทีที่ pH 9
  - CN ควรใช้สารละลายต่างล้างผิวหนัง
  - CR ควรรักษาด้วยยาจากแพทย์เท่านั้น
  - OC สเปรย์พริกไทยควรล้างผิวสัมผัสด้วยน้ำมันหรือสบู่
3. รีบไปพบแพทย์ หากเกิดอาการระคายเคืองอย่างรุนแรง

การป้องกัน

วิธีการป้องกันที่ดีที่สุด คือ หลีกเลียงบริเวณที่เกิดการก่อจลาจล แต่ถ้าหากอยู่ในบริเวณดังกล่าว การปฏิบัติตัวดังต่อไปนี้ อาจช่วยลดความรุนแรงของอาการที่เกิดขึ้นได้

1. ให้ตั้งสติ หลับตา กลั้นหายใจ และรีบออกจากบริเวณนั้นโดยเร็ว
2. สวมแว่นพิเศษสำหรับป้องกันแก๊สน้ำตา หรือหน้ากากป้องกันแก๊สน้ำตา (gas mask)
3. ควรหลีกเลี่ยงการใช้โลชั่นทาผิวหนัง เนื่องจากแก๊สน้ำตาสามารถละลายได้ดีในตัวทำละลายที่เป็นน้ำมัน แก๊สน้ำตาจึงอาจละลายในโลชั่นที่ผิวหนังได้
4. พยายามเชี่ยภาชนะบรรจุแก๊สน้ำตาโดยไม่ใช้มือเปล่าไปยังบริเวณที่ไม่มีคนอยู่ (หรือเรียกกลับคืนให้ตำรวจ!!!)

รูปที่ 4 หน้ากากป้องกันแก๊สน้ำตา

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

http://en.wikipedia.org/wiki/Tear_gas

http://en.wikipedia.org/wiki/CS_gas#CS_incapacitant_spray

http://en.wikipedia.org/wiki/CN_gas

http://en.wikipedia.org/wiki/Pepper_spray

<http://science.howstuffworks.com/question340.htm>

<http://www.metrokc.gov/health/hazard/riotcontrol.htm>

